

SEGMENT BUNYI SEBUTAN BAKU BAHASA MELAYU*

Segmen Bunyi Vokal

Segmen bunyi vokal sebutan baku bahasa Melayu berdasarkan lambang Abjad Fonetik Antarabangsa (IPA) adalah seperti yang berikut:

Huruf Rumi	Lambang Bunyi	Keterangan
a	[a]	Bunyi vokal depan luas yang menjadi bunyi yang baku bagi huruf a. Contohnya: <i>saya</i> dilafazkan [sa.ja]
e	[e] [ɛ]	Bunyi vokal depan separuh sempit yang menjadi bunyi yang baku bagi huruf <i>e taling</i> . Contohnya : <i>leher</i> dilafazkan [le.her] Bunyi vokal depan separuh luas yang tidak dijadikan bunyi yang baku bagi huruf <i>e taling</i> , tetapi boleh diterima bagi melafazkan beberapa perkataan serapan yang tertentu daripada bahasa Inggeris atau asing. Contohnya: <i>beg</i> boleh dilafazkan [beg] atau [bɛg]. Lambang rasmi yang digunakan bagi bunyi vokal depan separuh luas ini ialah [ɛ].
e	[ə]	Bunyi vokal tengah yang menjadi bunyi yang baku bagi huruf <i>e pepet</i> . Contohnya: <i>segera</i> dilafazkan [sə.gə.ra]. Lambang rasmi yang digunakan bagi bunyi vokal tengah ini ialah [ə].
i	[i]	Bunyi vokal depan sempit yang menjadi bunyi yang baku bagi huruf <i>i</i> . Contohnya: <i>gigi</i> dilafazkan [gi.gi].
o	[o]	Bunyi vokal belakang separuh sempit yang menjadi bunyi yang baku huruf <i>o</i> . Contohnya: <i>tolong</i> dilafazkan [to.lɔŋ].
	[ɔ]	Bunyi vokal belakang separuh luas yang tidak dijadikan bunyi yang baku bagi huruf <i>o</i> , tetapi boleh diterima bagi melafazkan beberapa perkataan serapan yang tertentu daripada bahasa Inggeris atau asing. Contohnya: <i>kos</i> boleh dilafazkan [kos] atau [kɔs]. Lambang rasmi yang digunakan bagi bunyi vokal belakang separuh luas ini ialah [ɔ].
u	[u]	Bunyi vokal belakang sempit yang menjadi bunyi yang baku bagi huruf <i>u</i> . Contohnya: <i>guru</i> dilafazkan [gu.ru].
~	[~]	Lambang yang menandai bunyi vokal sengau. Contohnya: <i>makan</i> dilafazkan [mã.kan]

Segmen Bunyi Konsonan

Segmen bunyi konsonan sebutan baku bahasa Melayu berdasarkan lambang IPA adalah seperti yang berikut:

Huruf Rumi		Lambang Bunyi	Keterangan
p		[p]	Plosif dua bibir tak bersuara. Contohnya: <i>papan</i> dilafazkan [pa.pan].
b		[b]	Plosif dua bibir bersuara. Contohnya: <i>bab</i> dilafazkan [bab].
t		[t]	Plosif gusi tak bersuara. Contohnya: <i>tatap</i> dilafazkan [ta.tap].
d		[d]	Plosif gusi bersuara. Contohnya: <i>dadah</i> dilafazkan [da.dah].
k	(i)	[k]	Plosif lelangit lembut tak bersuara. Contohnya: <i>kaki</i> dilafazkan [ka.ki].
	(ii)	[ʔ]	Plosif glotis (hentian glotis). Contohnya: <i>layak</i> dilafazkan [la.jaʔ].
	(iii)	[ŋ]	Frikatif rongga tekak bersuara. Contohnya: <i>nikmat</i> dilafazkan [niŋ.māt].
	(iv)	[q]	Plosif uvular atau anak tekak tak bersuara. Contohnya: <i>kadi</i> dilafazkan [qa.di].
g		[g]	Plosif lelangit lembut bersuara. Contohnya: <i>gigi</i> dilafazkan [gi.gi].
s		[s]	Frikatif gusi tak bersuara. Contohnya: <i>susu</i> dilafazkan [su.su].
h		[h]	Frikatif glotis tak bersuara. Contohnya: <i>hebah</i> dilafazkan [he.bah].
c		[tʃ]	Afrikat gusi-lelangit keras tak bersuara. Contohnya: <i>cacat</i> dilafazkan [tʃa.tʃat].
j		[dʒ]	Afrikat gusi-lelangit keras bersuara. Contohnya: <i>jajah</i> dilafazkan [dʒa.dʒah].
l		[l]	Konsonan lateral. Contohnya: <i>lalat</i> dilafazkan [la.lat].
r		[r]	Getaran gusi. Contohnya: <i>ikrar</i> dilafazkan [ik.rar].
m		[m]	Nasal dua bibir. Contohnya: <i>mimpi</i> lafazkan [mīm.pi].
n		[n]	Nasal gusi. Contohnya: <i>nanti</i> dilafazkan [nān.ti].
ny		[ɲ]	Nasal lelangit keras. Contohnya: <i>nyanyi</i> lafazkan [ɲā.ɲī].
ng		[ŋ]	Nasal lelangit lembut. Contohnya: <i>nganga</i> dilafazkan [ŋā.ŋā].

w		[w]	Separuh vokal lelangit lembut. Contohnya: <i>wawasan</i> dilafazkan [wa.wa.san].
y		[j]	Separuh vokal lelangit keras. Contohnya: <i>yayasan</i> dilafazkan [ja.ja.san].
f		[f]	Frikatif gigi-bibir tak bersuara. Contohnya: <i>falsafah</i> dilafazkan [fal.sa.fah].
v		[v]	Frikatif gigi-bibir bersuara. Contohnya: <i>veto</i> dilafazkan [ve.to].
z		[z]	Frikatif gusi bersuara. Contohnya: <i>zamzam</i> dilafazkan [zam.zam].
sy		[ʃ]	Frikatif lelangit keras-gusi tak bersuara. Contohnya: <i>syarat</i> dilafazkan [ʃa.rat].
kh		[x]	Frikatif lelangit lembut tak bersuara. Contohnya: <i>khusus</i> dilafazkan [xu.sus].
gh		[ɣ]	Frikatif lelangit lembut bersuara. Contohnya: <i>maghrib</i> dilafazkan [māɣ.rib].
q		[q]	Plosif uvular atau plosif anak tekak tak bersuara. Contohnya: <i>qari</i> dilafazkan [qa.ri].
x(awal)		[z]	Frikatif gusi bersuara. Contohnya: <i>xilofon</i> dilafazkan [zi.lo.fon].

*Nota ini telah diubahsuai daripada sumber di bawah berdasarkan abjad fonetik antarabangsa (*International Phonetic Alphabet - IPA*).

Sumber: Daftar Kata Bahasa Melayu: Rumi-Sebutan-Jawi 2008. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.